

Innst. O. nr. 32

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget fra næringskomiteen

Ot.prp. nr. 14 (2008–2009)

Innstilling fra næringskomiteen om lov om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring

Til Odelstinget

1. SAMMENDRAG

1.1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Nærings- og handelsdepartementet legger med dette frem forslag til endring i lov av 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring (mesterbrevloven). Endringen åpner for at misbruk av mestertittel og mestermerket kan sanksjoneres med overtredelsesgebyr. Samtidig beholdes eksisterende sanksjonsmulighet med anmeldelse og bøtStraff som en sikkerhetsventil i de mer graverende tilfellene, samt ved gjentakelse og vedvarende misbruk/overtredelse av mesterbrevloven.

Forslaget er basert på erfaringen med mesterbrevloven siden den trådte i kraft 15. januar 1987. Den viser blant annet at det er vanskelig og svært tungvint å iverksette sanksjoner overfor overtredere med grunnlag i eksisterende hjemmel i mesterbrevloven, som forutsetter politianmeldelse og rettskraftig dom.

1.2 Beskrivelse av mesterbrevordningen

Det viktigste i mesterbrevloven er at den gir mestertittelen lovbeskyttelse, slik at bare de med gyldig mesterbrev har rett til å bruke tittelen mester. Videre åpner den for at nye fag kan søke seg inn. Det er i dag 65 forskjellige fag under ordningen. Totalt er det i dag ca. 17 000 mestere fordelt på de forskjellige fagene. Kvalifikasjonskravene for å få mesterbrev er avlagt svenneprøve/fagprøve, praksis og IKT-kunnskaper samt bestått eksamen i fagets mesterprøve.

Nærings- og handelsdepartementet har lovsansvaret og oppnevner medlemmer og varamedlemmer til Mesterbrevnemnda etter forslag fra berørte organisasjoner. Mesterbrevnemnda har ansvaret for administrering, praktisering og utvikling av mesterbrevutdanningen og -ordningen. Nemnda utsteder og tilbakekaller mesterbrev, og fastsetter hvilke fag det kan utstedes mesterbrev i. Det er opprettet en egen klagenemnd og det er et eget sekretariat som iverksetter og følger opp vedtak.

Tilslutning til mesterbrevordningen er frivillig. Mesterbrevet er ingen betingelse for å drive næringsvirksomhet i vedkommende fag, men det er bare den som har mesterbrev som lovlig kan kalle seg og markedsføre seg som mester. Ordningen er selvfinansierende, og nemnda mottar ikke økonomisk støtte til driften verken fra Nærings- og handelsdepartementet eller andre offentlige myndigheter. Det betales et gebyr i forbindelse med søknad om mesterbrev. Videre betales et årlig gebyr for å beholde retten til å markedsføre seg som mester. Retten til å benytte mestertittel og -merket fornyes hvert år gjennom innbetaling av gebyret.

1.3 Gjeldende rett

Siden 1987, da mesterbrevloven trådte i kraft, har Mesterbrevnemnda både trukket tilbake mesterbrev og anmeldt ulovlig bruk av mestermerket. Mens tilbakekall kan gjennomføres ved normal forvaltningsbehandling gjennom vedtak av nemnda og eventuell klagebehandling i klagenemnda, er man i misbruks-tilfellene avhengig av politianmeldelse med påfølgende etterforskning, tiltalebeslutning og rettskraftig dom før den ulovlige bruken kan straffes og bringes til opphør. Dette er en møysommelig prosess som erfaringsmessig tar lang tid, i tillegg til at man er avhengig av at politi- og påtalemyndighet innenfor sine ressurser finner anledning til å prioritere disse sake-

ne. Departementet kjenner kun til ett tilfelle der det er ilagt en bot for misbruk av mestermerket. Erfaringen er at i praktisk talt alle tilfeller som anmeldes blir anmeldelsen henlagt, og det straffbare forholdet kan fortsette. Dette illustrerer behovet for at mer hensiktsmessige og effektive virkemidler kan tas i bruk.

1.4 Behovet for lovendring

Et notat ble sendt på høring 15. juli 2008 med frist 1. oktober 2008. I høringsnotatet ble det redegjort for behovet for lovendringene. Det ble trukket frem at Mesterbrevnemnda har avdekket et økende antall tilfeller av misbruk av mestertittel og mestermerket. Mestermerket skal være et kvalitetsstempel. Det er derfor av stor betydning at Mesterbrevnemnda har hensiktsmessige virkemidler som kan tas i bruk effektivt for å slå ned på misbruk. Det er ødeleggende for de seriøse mesterne at urettmessige mestere "seiler under falskt flagg", samtidig som det bidrar til å underminere forbrukernes tillit til mestere og mesterutdanningen. Eksisterende straffesanksjon har i praksis vært lite forebyggende som et reelt "ris bak speilet". Dette bidrar til å ufarliggjøre overtredelsene.

Ingen av høringsinstansene har hatt innsigelser til endringsforslaget. Høringsinstansene som representerer nærings- og faginteressene innenfor mesterbrevfagene er udelt positive til forslaget om å innføre en hjemmel som gir adgang til å kunne ilegge overtredelsesgebyr i misbrukstilfellene. Justisdepartementet har hatt merknader av både substansiell og lovteknisk art til endringsforslaget. Disse har Nærings- og handelsdepartementet tatt hensyn til og innarbeidet i det fremlagte forslaget.

På denne bakgrunn foreslår Nærings- og handelsdepartementet endringer i mesterbrevloven slik at det åpnes for å kunne ilegge overtredelsesgebyr ved misbruk av mestertittel og mestermerket.

De nærmere regler om fastsettelse og ileggelse av overtredelsesgebyr fastsettes i forskrift til mesterbrevloven, som skal tre i kraft samtidig med lovendringen. Forskriften vil inneholde bestemmelser om størrelsen på gebyret, saksbehandlingsregler og adgang til å klage på ilagt gebyr til klagenemnda for mesterbrevordningen.

1.5 Økonomiske og administrative konsekvenser

1.5.1 For Mesterbrevnemnda og mesterbrevordningen

Ved innføring av muligheten for å ilegge overtredelsesgebyr må det påregnes at Mesterbrevnemnda må sette inn økte ressurser for å følge opp overtredelsene som avdekkes. I tillegg må det opprettes en oversikt/registreringsordning over dem som blir ilagt gebyr. Da mesterbrevordningen er selvfinansierende

og ikke mottar støtte fra det offentlige, må de økte kostnadene dekkes inn gjennom økning av års- og behandlingsgebyret.

1.5.2 For det offentlige

Ileggelse av overtredelsesgebyr vil være et effektivt virkemiddel for å stoppe misbrukstilfellene, i motsetning til politianmeldelse med påfølgende bøttestraff som ofte i praksis vil fremstå som en "tom trussel". Det må antas at misbrukssakene i all hovedsak vil bli løst før anmeldelse er et reelt alternativ. Det vil innebære en besparelse for politi- og påtalemyndigheten. Det antas derfor ikke at forslaget samlet sett vil føre til negative økonomiske og administrative konsekvenser av betydning for det offentlige.

2. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Gunvor Eldegard, Sigrun Eng, Steinar Gullvåg, Sigvald Oppebøen Hansen og Arne L. Haugen, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kieland Asmyhr, Kåre Fostervold og Øyvind Korsberg, fra Høyre, Torbjørn Hansen og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Sosialistisk Venstreparti, Inge Ryan, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfohn, fra Senterpartiet, lederen Ola Borten Moe, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til at det er lagt fram forslag til endring i lov av 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring.

Komiteen viser til at meisterbrevloven gir meistertittelen lovvern, slik at berre dei med gyldig meisterbrev har rett til å bruke tittelen meister. Komiteen har merka seg at meisterbrevet ikkje er eit vilkår for å drive næringsverksemd i vedkommande fag, men at berre den som har meisterbrev på lovleg måte kan kalle seg og marknadsføre seg som meister. Komiteen er kjend med at Meistermerket er eit kvalitetsstempel, og er samd i at ein må slå ned på misbruk, då det øydelegg for dei seriøse meistarane at andre med urette brukar tittelen. Erfaringar med lova har vist at det er vanskeleg og tungvint å setje i verk sanksjonar for brot på regelverket på bakgrunn av eksisterande heimel, som krev at høvet blir meldt til politiet og rettskraftig dom. Komiteen viser til at lovendringa opnar for at misbruk av meistertittel og meistermerket kan sanksjonerast med eit gebyr for misleghald.

Komiteen har merka seg at det var brei støtte til lovendringa i høringsrunden.

3. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Odelstinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring

I

I lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Mesterbrevnemnda kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsen i tredje ledd.

Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om fastsettelse og ileggelse av overtredelsesgebyr. For-

skriften kan inneholde bestemmelser om rente og tilleggsbetaling dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall, og om at også andre enn den som er ilagt overtredelsesgebyret, er ansvarlig for at det blir betalt.

Nåværende § 1 fjerde ledd blir nytt sjette ledd og skal lyde:

Den som vedvarende, gjentatt, forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer denne paragrafen eller bestemmelser gitt i forskrift til loven, kan straffes med bøter.

§ 4 skal lyde:

Vedtak etter §§ 1 *fjerde og femte ledd*, 2, 3 og 9 første og andre ledd kan påklages til en av Kongen særskilt oppnevnt klageinstans som avgjør saken.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i næringskomiteen, den 11. desember 2008

Ola Borten Moe

leder

Sigrun Eng

ordfører

